

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія України XX – поч. XXI ст.

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Історія та археологія»
Спеціальність № 032 Історія та археологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні
кафедри історії України і методики викладання історії
протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія України ХХ-поч. ХХІ ст.
Викладач (-і)	Галицька-Дідух Тамара Вячеславівна
Контактний телефон викладача	596106
Е-mail викладача	tamara.halytska-didukh@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки. 2.1 Обов'язкові дисципліни 2.1.1 Теоретична підготовка
Обсяг дисципліни	180 год.; кількість кредитів ECTS – 6
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	dsdnjhr, 12.00 год. – 13.00 год.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Історія України ХХ – початку ХХІ століття» є обов'язковим компонентом підготовки студентів, спрямованою на формування у них цілісного уявлення про ключові етапи, події, явища та процеси національної історії зазначеного періоду. <u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є суспільно-політичний, соціально-економічний і культурний розвиток України в ХХ - поч. ХХІ ст. Хронологічно він охоплює події формування модерної української нації, добу Української національно-демократичної революції 1917-1921 рр., міжвоєнний період, період Другої світової війни, період УРСР 1945-1991 рр., період здобуття незалежності України та її становлення, сучасну історію України. Особливістю курсу новітньої історії України є багатоплановість і дискусійність теоретичних проблем, синкретичний характер розглядуваних подій та явищ, пропонованих студентам до засвоєння. Особлива увага приділяється аналізу впливу соціальних, економічних, політичних та культурних чинників на розвиток українського суспільства. Студенти матимуть змогу ознайомитися з новітніми досягненнями історіографії, ключовими документами та джерелами, які формують уявлення про історичні події та явища ХХ–ХХІ століть. Зміст історичного матеріалу базується на таких пріоритетах: науковість, національна спрямованість, хронологічна послідовність, логічність, людський вимір історії, постановка проблемних навчальних завдань, полікультурність; органічне й оптимальне дотримання пропорцій між суспільно-політичною, соціально-економічною, культурною та духовною складовими історичного процесу.</p> <p>Вивчення дисципліни сприяє розвитку критичного мислення, уміння аналізувати історичні події, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та формулювати власну позицію щодо складних і суперечливих сторінок української історії. Дисципліна забезпечує формування у студентів навичок застосування історичних знань у контексті професійної діяльності, виховання національної свідомості, відповідальності та поваги до історичного минулого України.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета дисципліни полягає у формуванні у студентів системного і науково обґрунтованого	

розуміння ключових подій, процесів і явищ, що вплинули на історичний розвиток України в зазначений період. Дисципліна спрямована на глибоке вивчення соціальних, економічних, політичних і культурних трансформацій, які відбувалися в українському суспільстві в умовах драматичних викликів ХХ – початку ХХІ століття, зокрема війн, тоталітарних режимів, боротьби за незалежність, перехідних процесів до демократичного суспільства та міжнародної інтеграції.

Важливим аспектом є розвиток у студентів аналітичних навичок, критичного мислення та здатності до об'єктивного оцінювання історичних подій, їхніх причин і наслідків.

Завдання: ознайомити студентів із політичною, соціально-економічною, освітньо-культурною, релігійною історією України ХХ-ХХІ ст.; навчити використовувати в професійній і соціальній діяльності знання з історії України, порівнювати їх із всесвітньою історією; виробити в студентів навички самостійних оцінок і власних суджень по розглянутих історичних проблемах. Одним з головних завдань курсу є формування в молодого покоління суспільної свідомості, культури, моралі, самостійного творчого мислення, сприяння формуванню у студентів почуття відповідальності за збереження історичної пам'яті та національної ідентичності; розуміння ролі громадянського суспільства у розбудові демократичної та незалежної України вироблення патріотичної орієнтації, прагнення до самореалізації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати:*

– сучасний стан історіографії з актуальних проблем вітчизняної історії 1914–2025 рр., з метою аналізу спірних питань та тем у сучасних історіографічних дискусіях;

– наукову періодизацію історії України;

– основні події та явища в історії України ХХ – початку ХХІ століття (революційні періоди, національно-визвольну боротьбу, формування та крах тоталітарних режимів, здобуття незалежності України та її сучасний розвиток; соціально-економічні, політичні, культурні та геополітичні процеси, які впливали на історичний розвиток України; причини, перебіг і наслідки ключових воєнних конфліктів та репресивних кампаній).

– основні історичні терміни, поняття та хронологію;

– причинно-наслідкові зв'язки: взаємозв'язки між політичними, соціальними, економічними та культурними процесами в різні періоди історії України.

– вплив ключових постатей української історії на її розвиток; їхню діяльність у контексті загальнолюдських та національних цінностей.

вміти:

– чітко і логічно відтворювати базові історичні знання з історії України ХХ – поч. ХХІ ст., оцінювати факти, явища, процеси, події та інтерпретації; встановлювати взаємозв'язки між соціальними, економічними, політичними та культурними аспектами історії;

– застосовувати історичні знання на практиці: використовувати їх для аналізу сучасних суспільно-політичних процесів, знаходити рішення актуальних проблем, базуючись на історичному досвіді;

– знаходити, аналізувати та інтерпретувати історичні документи, літературу та інші джерела, розрізняти об'єктивну інформацію від суб'єктивних оцінок чи маніпуляцій; виважено розглядати контраверсійні та суперечливі теми;

– орієнтуватися в історичному часі, розглядати суспільні явища в розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу, співвідносити історичні події, явища з періодами (епохами),

– мати міцні навички роботи з історичною картою; користуючись картою, пояснювати причини і наслідки історичних подій, процеси вітчизняної історії, основні тенденції розвитку міжнародних відносин, пов'язаних із геополітичними чинниками і факторами навколишнього середовища, характеризувати, спираючись на карту, історичний процес та його регіональні особливості;

– володіти категоріально-понятійним апаратом;

– вміти систематизувати, співставляти історичний матеріал, будувати переконливу

аргументацію; робити висновки та узагальнення, презентувати власну інтерпретацію історичних процесів та явищ, аналізувати історичні проблеми на основі сформованих ціннісних орієнтирів;

–самостійно будувати гіпотези і план розв’язання пізнавальних задач чи відповіді на запитання евристичного характеру, вчитися вибирати й будувати альтернативи в процесі розв’язання проблем;

– порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб;

– будувати усні та письмові висловлювання з приводу історичних фактів, постатей та історичної теорії;

– виявляти інтереси, потреби, суперечності в позиціях соціальних груп і окремих осіб та їх роль в історичному процесі, тенденції й напрями історичного розвитку;

– враховувати гендерний підхід при вивченні історії України, цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність в Україні на основі вивченого матеріалу;

– вміти планувати навчальну діяльність, застосовувати найбільш раціональні способи навчальної праці, проводити рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності; вміти розв’язувати проблеми, долати труднощі тощо;

– практично реалізувати набуті знання у вигляді виступів, в дискусіях, в груповій роботі ін.;

–працювати як автономно, так і в команді в межах етики професійних взаємин;

– викладати матеріал у письмовій і усній формах чітко та зрозуміло, з дотримання норм української мови.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК 1. Усвідомлення взаємозв’язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

СК 2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

СК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

СК8.Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати

СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Програмні результати навчання

П Р Н 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.

П Р Н 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

П Р Н 3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.

ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	24
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	120
Всього	180

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
сьомий	032 Історія та археологія	четвертий	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Україна в Першій світовій війні (1914-1917)	2		4
Тема 2. Українська національно-демократична революція (1917-1918)	2	2	4
Тема 3. Українська Держава П.Скоропадського.	2		4
Тема 4. Директорія УНР.		2	4
Тема 5. Західноукраїнська Народна Республіка.		2	4
Тема 6. Політика більшовицького уряду в Україні у 1919–1920 рр.	2		4
Тема 7. Культурне і духовне життя в Україні 1917–1920 рр.		2	4
Тема 8. Українська СРР в умовах нової економічної політики (1921–1928 рр.)		2	4
Тема 9. «Українізація» (коренізація).			4
Тема 10. Модернізація промисловості України (1929-1938 рр.).			4
Тема 11. Суцільна колективізація в Україні. Голодомор 1932-1933 рр.		2	4
Тема 12. Політична система в УРСР 30-х рр. Масовий терор.	2	2	
Тема 13. Соціальна система УРСР в 30-х рр. XX ст.			4

Тема 14. Стан культури в Україні у 1930-і рр. «Розстріляне відродження».			4
Тема 15. Західноукраїнські землі в 1921 – 1938 рр. КОЛОКВІУМ 2	2	2	4
Тема 16. Україна на початку Другої світової війни (1939-1941 рр.)		2	4
Тема 17. Україна на першому етапі радянсько-німецької війни.		2	4
Тема 18. Український національно-визвольний рух в 1941-1943 рр.	2	2	4
Тема 19. Нацистський режим на території України		2	4
Тема 20. Українсько-польські відносини в період Другої світової війни.			4
Тема 21. Україна на завершальному етапі радянсько-німецької війни		2	4
Тема 22. Розвиток української культури в період Другої світової війни.			4
Тема 23. Україна у повоєнний період (1944-1953 рр.)			4
Тема 24. Український визвольний рух і його придушення у повоєнне десятиліття		2	4
Тема 25. Україна в умовах десталінізації (1954-1964)		2	4
Тема 26. Шістдесятництво і дисидентський рух в Україні	2		4
Тема 27. Україна в умовах загострення кризи радянської системи (1965 – 1985)		2	4
Тема 28. УРСР в умовах трансформації суспільно-політичного розвитку (друга половина 1980-х – 1991).			4
Тема 29. Суспільно-політичне, економічне і культурне життя в Україні в умовах утвердження незалежності 1991-2004 рр.	2		4
Тема 30. Суспільно-політичне, економічне і культурне життя в Україні в умовах утвердження незалежності 2004 -2014 рр.	2	2	
Тема 31. Суспільно-політичне, економічне і культурне життя в Україні в умовах утвердження незалежності 2014 -2025 рр.	2		4
Тема 32. Війна росії	2	2	4
	24	36	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Оцінювання підсумкової оцінки і екзамену відбувається згідно з Проложенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. ВВЕДЕНО В ДІЮ наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 03 липня 2025 р. № 572 [02-07.45:2025 Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу](#)

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни

Шкала оцінювання

Університетська	Національна шкала	Шкала ECTS
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79		C
60-69	задовільно	D
50-59		E
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Підсумковий бал з навчальної дисципліни складається з **підсумкового семестрового балу та балу за екзамен**.

Упродовж семестру студент отримує бали за різні види робіт, які сумуються в підсумкові семестрові бали. **Підсумковий семестровий бал** складається з суми балів, отриманих студентом денної форми навчання за свою навчальну діяльність протягом семестру і дорівнює сумі **підсумкового балу за семінарські (практичні) заняття (максимально 15 балів), балу за контрольні роботи (20 балів) і балу за індивідуальну роботу (10 балів) і самостійну роботу (5 балів)** та в сукупності може складати максимального 50 балів.

Вид контролю	Поточний контроль	Колоквіум №1	Колоквіум №2	Колоквіум 3	ксер	Індивідуальне завдання (захист проекту тощо)	Сума балів в за модуля ми	Екзаме н	Підсумкова оцінка у 100-бальній шкалі
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	15	20	20	20	5	10	50	50	100 (50+50)

При обчисленні підсумкового семестрового балу враховується:
Поточні оцінки успішності (100 бальна система) – виставляються під час проведення семінарських занять. **Підсумкова оцінка за семінарські**

заняття (15 б) виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на всіх семінарських заняттях.

Бал за модульну контрольну роботу (колоквіум) оцінюється в 100 бальній системі (підсумковий - максимально 20 балів). З навчальної дисципліни передбачено написання двох контрольних робіт (колоквіумів), тому остаточні бали за модульну контрольну роботу визначаються як середнє арифметичне.

Бал за індивідуальну роботу оцінюється в 100 бальній системі (максимально 10 балів) – бали за виконані індивідуальні (індивідуально-дослідні) завдання у формі підготовки навчально-методичного комплексу або проєктів.

Бал за самостійну роботу оцінюється в 100 бальній системі (максимально 5 балів) передбачає усну або тестову перевірку знань студентів із винесених на самостійне опрацювання тем.

***За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали (максимально 10 балів за умови, що підсумковий семестровий бал не перевищує 50 балів)**

Зміст питань, що виносяться на екзамен, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри.

Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття і складає **підсумковий семестровий бал**

Вимоги до
письмових робіт

Критерії оцінки виконання контрольної роботи (Колоквіуму) в 100 бальній системі

20 балів (максимальна кількість)

Тести на знання хронології 10 тестів*2= 20 балів (максимальна кількість)

Тести на знання історичних постатей - 10 балів (максимальна кількість)

Тести на знання історичних джерел (або історіографії) 10 балів (максимальна кількість)

[Або заповнення контурних карт (1 повністю правильна відповідь - 0,2 бали, частково правильна – 0,1. 5 завдань*0,2= 10 балів (максимальна кількість)]

2 теоретичні завдання в 100 бальній системі максимальна кількість 30 балів (оцінки сумуються і діляться на 2).

Загальний підсумок:

Тести на хронологію: 20 балів

Тести на історичних постатей: 10 балів

Тести на історичні джерела: 10 балів

(Заповнення карт: 10 балів)

Теоретичні завдання: 60 балів

Критерії оцінювання студентів з теоретичного питання колоквіуму з історії України

90-100 балів (Відмінно, А) – Має чітке уявлення про основні події, явища та процеси в історії України ХХ – поч. ХХІ ст. Володіє здатністю аналізувати історичні події, поєднувати окремі елементи в єдину картину і пояснювати зв'язки між соціальними, економічними, політичними та культурними аспектами історії.

Вільно оперує історичною термінологією, періодизацією та понятійним апаратом, точно орієнтується в хронології подій. Має здатність «бачити» контекст історичних фактів, розкривати їхні взаємозв'язки та наслідки. Вміє розбивати інформацію на складові частини, аналізувати їх взаємозв'язки, робити самостійні висновки та аргументовано відстоювати власну точку зору.

Оцінює історичні події та явища з наукової, об'єктивної позиції, без особистих чи емоційних упереджень. Розуміє суть комуністичного тоталітарного режиму та його прояви в Україні, вміє розпізнавати та пояснювати ролі пропаганди і масових репресій.

Розуміє суперечливі моменти в українській історії, роль громадянського суспільства в розвитку держави та забезпеченні її обороноздатності. Має чітке уявлення про значення міжнародної підтримки територіальної цілісності України та здатний (на) оцінити збройну агресію Росії як геноцид українського народу.

Студент самостійно оцінює суспільні явища, процеси й тенденції, ґрунтуючись на сформованих ціннісних орієнтирах, пропонує обґрунтовані способи розв'язання соціальних проблем, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості. Вміє порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб, враховуючи загальнолюдські та національні цінності, розуміє роль людського фактора в історії, вивчає внутрішні мотиви та зовнішні чинники, що впливають на діяльність історичних діячів.

Матеріал викладено логічно, чітко структуровано, без граматичних, орфографічних чи фактологічних помилок, відповідає високим академічним стандартам.

80-89 балів (Дуже добре, В) – Студент добре орієнтується у темі, правильно та логічно розкриває сутність подій, зокрема подій світових воєн, Української національно-демократичної революції, події сталінського режиму, неосталінізму, риси суспільно-політичного, економічного, культурного і релігійного життя України періоду незалежності, причини, хід російської війни і т.п. Демонструє розуміння складних історичних явищ, таких як тоталітарний режим, репресії чи агресія, але аналіз їхніх причин і наслідків може бути частково неповним.

Відповідь загалом логічно побудована, хронологічно правильна, містить аналіз подій, але може мати незначні неточності або не досить глибоке опрацювання окремих аспектів. Причинно-наслідкові зв'язки прослідковуються, але не завжди повністю розкриті. Студент використовує наукові джерела, проте їхній аналіз може бути недостатньо критичним або поверхневим. Демонструє розуміння альтернативних поглядів, але не завжди глибоко аргументує власну позицію. Термінологія використана коректно, хоча зустрічаються окремі неточності. Загальні компетентності сформовані на високому рівні: студент здатний аналізувати інформацію, формулювати висновки, узагальнювати, робити історичні паралелі.

70-79 балів (Добре, С) – Студент має загальне уявлення про період ХХ – поч. ХХІ ст., основні події та постаті, однак відповідь є дещо шаблонною, без глибокого аналізу. Виклад матеріалу загалом правильний, але недостатньо детальний. Виявляються окремі логічні порушення, фактичні неточності, поверхнєве розкриття причинно-наслідкових зв'язків.

Використання історичних джерел є обмеженим, аналіз подій базується здебільшого на підручнику або конспекті лекцій без залучення додаткових матеріалів. Власні висновки присутні, але вони прості та не містять серйозного критичного осмислення. Можливе використання термінології без належного розуміння її змісту. Демонструє середній рівень загальних компетентностей: може працювати з інформацією, але не завжди глибоко аналізує її, аргументація слабка, проте загальне розуміння матеріалу є.

60-69 балів (Задовільно, D) – Студент демонструє лише базові знання з теми, відповідь є поверхневою, з пропусками важливих аспектів. Виклад непослідовний, окремі події не розкриті або подані фрагментарно.

Причинно-наслідкові зв'язки висвітлюються лише частково, деякі аспекти залишаються незрозумілими або викладеними без пояснень. Відповідь може містити фактичні помилки, невірні дати, хибне трактування подій.

Використання історичних джерел мінімальне або відсутнє, аналіз подій поверхневий. Аргументовані висновки не сформульовані або представлені слабо. Термінологія використовується з помилками або не відповідає науковим стандартам. Загальні компетентності на базовому рівні: студент може оперувати деякими фактами, але не здатний їх належно аналізувати та узагальнювати.

50-59 балів (Незадовільно, E) – Відповідь має значні недоліки, містить багато фактичних помилок або невірно розставлені акценти. Виявляється слабке розуміння основних подій ХХ – поч. ХХІ ст., студент плутає причини та наслідки, наводить мало історичних фактів. Виклад матеріалу хаотичний, неструктурований, логічна послідовність відсутня. Аналіз подій відсутній або дуже поверхневий, студент не може пояснити значення подій, їхній вплив на подальший розвиток України. Історичні джерела не використовуються, висновки або відсутні, або є некоректними. Термінологія використовується неправильно, багато мовленнєвих помилок. Демонструє дуже низький рівень загальних компетентностей: не здатний

систематизувати інформацію, робити елементарні висновки, не може відповісти на додаткові запитання викладача.

26-49 балів (Незадовільно, FX) – Відповідь вкрай слабка, містить значну кількість помилок, більшість історичних фактів представлені неправильно або відсутні. Студент не орієнтується у темі, не знає хронології, не розуміє сутності подій. Відповідь не структурована, логічні зв'язки відсутні, аналіз не здійснюється. Використання історичних джерел повністю відсутнє, відповідь фрагментарна або механічно відтворена з підручника без розуміння. Термінологія або не використовується, або застосовується невірно. Загальні компетентності майже не сформовані: студент не може працювати з історичною інформацією, аналізувати події, узагальнювати їх.

1-25 балів (Незадовільно, F) – Студент не володіє матеріалом, відповідь або відсутня, або не має змістовного наповнення. Може бути спроба відповісти, але вона не відповідає суті питання, містить грубі помилки або не має логічного зв'язку. Відсутнє будь-яке розуміння теми, причинно-наслідкових зв'язків, історичних процесів. Відповідь не структурована, історичні факти або подані хаотично, або відсутні взагалі. Жодних аргументованих суджень, власних висновків чи критичного мислення немає. Історична термінологія використовується неправильно або не використовується взагалі. Загальні компетентності не сформовані: студент не здатний відтворити навіть елементарну інформацію та не розуміє суті поставленого питання.

Критерії оцінювання самостійної роботи (тести (відкриті і закриті))
90-100 — Відмінно (A)

Студент продемонстрував глибоке і всебічне розуміння матеріалу з курсу "Історія України XX – поч. XXI ст.". Усі тестові завдання виконані бездоганно, з чіткими і логічно обґрунтованими відповідями, без помилок. Студент має системне знання основних подій, персоналій та соціально-політичних процесів цього періоду. Він чітко відтворює хронологію, аналізує ключові історичні моменти і точно визначає роль важливих особистостей у процесах національно-визвольної боротьби, української культурної та політичної еволюції. У відкритих питаннях студент дає вичерпні, обґрунтовані відповіді, надаючи конкретні приклади з історичних джерел. Відповіді на проблемні питання містять глибокий аналіз, виявляють здатність студента критично оцінювати події та робити висновки на основі наукових підходів. Він грамотно використовує історичну термінологію, бездоганно розкриває суть різних історіографічних концепцій, демонструє вміння застосовувати наукові методи для вирішення історичних задач. Загалом, студент досяг високого рівня розуміння матеріалу, проявляючи критичне мислення і здатність до самостійного аналізу.

80-89 — Добре (B)

Студент володіє міцними знаннями з історії України XX – поч. XXI ст. і виконує більшість тестових завдань правильно, однак допускає деякі незначні помилки чи неточності в деталях. Відповіді на тестові та відкриті питання чіткі, але іноді є невеликі неточності або часткова неповнота в розкритті теми. Студент має достатньо глибоке розуміння основних подій, хоча інколи не розкриває всі аспекти чи не враховує менш очевидні деталі, що могли б вплинути на загальну картину. Він використовує правильну термінологію, хоча деякі вирази можуть бути стилістично не зовсім коректними. У відгуках на проблемні питання студент висловлює обґрунтовану думку, але іноді надає не зовсім точні чи недостатньо

аргументовані відповіді. В цілому, студент демонструє гарне знання матеріалу, розуміє ключові ідеї та процеси, але іноді йому не вистачає глибини в аналізі або чіткості в оформленні відповідей.

70-79 — Добре (C)

Студент має базові знання з історії України ХХ – поч. ХХІ ст., але допускає кілька помилок або недопрацювань. Більшість тестових завдань виконано правильно, але інколи відповіді є частково неточними або неповними. Він не завжди надає достатньо аргументів для своїх відповідей, що може свідчити про поверхневе розуміння деяких аспектів історії. У відповідях часто використовуються шаблонні формулювання, які не завжди коректно пояснюють складні процеси або події. Знання студента загалом достатнє для базового розуміння теми, але можуть бути прогалини в розумінні деяких історичних фактів чи взаємозв'язків між ними. Термінологія, яку використовує студент, в основному правильна, але є неточності або неправильні формулювання. Відповіді на проблемні питання мають певні помилки, і студент не завжди виявляє здатність критично оцінювати події або робити глибші висновки на основі наданого матеріалу.

60-69 — Задовільно (D)

Студент демонструє обмежене розуміння теми "Історія України ХХ – поч. ХХІ ст.", допускаючи значні помилки в більшості тестових завдань. Хоча більшість завдань виконано, відповіді часто є неповними, не зовсім точними або містять суттєві помилки в розумінні подій і процесів. Студент має загальне уявлення про хронологію важливих подій, але не завжди правильно розуміє їх сутність або взаємозв'язки між ними. Відповіді на відкриті питання часто неповні або суперечливі, термінологія використовується неправильно або невідповідно до контексту. Аргументація відповідей слабка, у деяких випадках студент не може надати достатньо пояснень для своїх тверджень. Відповіді на проблемні питання дуже часто не відповідають дійсності, або вони погано обґрунтовані, що свідчить про відсутність глибокого розуміння матеріалу.

50-59 — Задовільно (E)

Студент демонструє слабе розуміння основних тем і подій історії України ХХ – поч. ХХІ ст.». Більшість завдань виконано неправильно або неповно, причому відповіді містять значні помилки, які свідчать про поверхневе чи часткове засвоєння матеріалу. Аргументація в тестах практично відсутня або дуже слабка. Студент не завжди може сформулювати чіткі і логічні відповіді на відкриті питання, використовує фрагментарні чи неправильно застосовані терміни. Під час відповіді на проблемні питання студент не може чітко сформулювати свої думки або допускає суттєві помилки, не пояснюючи їх. Загалом, студент має лише поверхневе уявлення про матеріал, а його відповіді часто неповні та непереконливі.

26-49 — Незадовільно (FX)

Студент не продемонстрував достатніх знань з курсу "Історія України ХХ – поч. ХХІ ст.". Більшість тестових завдань виконано неправильно або вони не виконані зовсім. Відсутнє розуміння основних подій, процесів та історичних особистостей цього періоду. Відповіді на відкриті питання часто містять суттєві помилки або зовсім не відповідають на поставлені запитання. Термінологія не використовується, або вона є повністю некоректною. Відповіді на проблемні питання або зовсім відсутні, або вони алогічні і не мають належного обґрунтування. Загалом, студент не засвоїв основний матеріал і не здатний застосувати отримані знання для розв'язання історичних задач.

	<p>1-25 — Незадовільно (F)</p> <p>Студент не засвоїв матеріал курсу "Історія України ХХ – поч. ХХІ ст. ". Більшість тестових завдань не виконано або містять грубі помилки. Відсутнє розуміння ключових подій, процесів та особистостей цього періоду, а також базових історичних понять. Відповіді на питання не надано, або вони містять серйозні помилки і є беззмистовними. Використання термінології відсутнє або неправильне. Відповіді на проблемні питання відсутні або є алогічними. Студент не може продемонструвати навіть базове розуміння матеріалу, що свідчить про серйозні прогалини у знаннях.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником для коригування методів і засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквиум. Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на семінарах та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування, дискусійне обговорення питань (в групах); індивідуальне розв'язування проблемних запитань чи завдань; письмової (до 15 хв.) самостійної роботи по варіантах тощо. Результати поточного контролю враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.</p> <p><u>Критерії оцінювання поточного оцінювання студентів (100-бальна система, 7 рівнів)</u></p> <p><u>90-100 — Відмінно (A)</u></p> <p>ставиться, якщо студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у письмовій роботі не повинно бути помилок. Студент вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Повною мірою володіє історичним критичним мисленням, аналізом (вміє розбивати історичну інформацію на компоненти, розуміючи їх взаємозв'язки та організаційну структуру. Наприклад, вивчення окремих елементів українського національно-визвольного руху ХХ ст. і синтезом (поєднати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю. Наприклад, розгляд руху як єдиного, складного цілого, як цілісну систему, ін.). Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в</p>

Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; буде переконливою аргументацією, застосовує оптимальну стратегію діяльності, бере на себе відповідальність і поважає думку інших; проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності, рецензує відповіді ровесників. Бере активну участь у груповій роботі, висловлює аргументовану думку, використовуючи джерела, має сформовані соціальні навички. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Знає культурну спадщину українського народу, бачить внесок інших національностей у неї.

80-89 — Добре (B)

ставиться, якщо студент(ка) має загалом повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен (на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка, але має окремі помилки, у письмовій роботі є незначні помилки. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії з незначними помилками, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Достатньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом з окремими помилками. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних проблем, однак робить окремі помилки; буде аргументацією на основі декількох доказів, добре може рецензувати відповіді ровесників. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Має певний рівень синтетичного мислення. Бере участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію (в аргументації зустрічаються окремі неточності); застосовує оптимальну стратегію діяльності; проводить самооцінку пізнавальної діяльності, поважає думку інших. Добре знає історію української культури вказаного періоду, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

70-79 — Добре (C)

ставиться, якщо студент(ка) має загалом добрі знання програмного матеріалу, але є певні прогалини, має добрі уміння і навички, здатен (на) щодо їх застосування на практиці з помилками; відповідь містить помилки,

у письмовій роботі є незначні помилки. Знає історичну термінологію, однак робить помилки, загалом орієнтується в історичній хронології (з помилками), володіє просторовою компетенцією; розуміє баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії з значними помилками, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал, однак із помилками. Загалом добрий рівень критичного мислення, однак з помилками. Не здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних проблем. Може на не достатньо хорошому рівні порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії.

Рівень синтетичного мислення елементарний. Бере участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, однак його участь не є активною, формує аргументацію (в аргументації зустрічаються помилки і неточності); проводить не достатньо об'єктивну самооцінку пізнавальної діяльності. Знає історію української культури вказаного періоду, але не повною мірою її аналізує.

[60-69 — Задовільно \(D\)](#)

ставиться, якщо студент (ка) виявляє знання основного матеріалу, проте є суттєві недоліки, має задовільні уміння і навички; не здатен (на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, у письмовій роботі є багато помилок. **По-середньо** знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) по середньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати, рецензії відповідей ровесників поверхові. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Не має синтетичного мислення. Бере зазвичай пасивну участь у групових формах роботи; рідко бере на себе відповідальність; практично не проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності. Не має системних знань з історії української культури, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

[50-59 — Задовільно \(E\)](#)

ставиться, якщо студент (ка) має значні прогалини у знаннях, допускає багато помилок, уміння і навички на низькому рівні; не здатен (на) використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь спрощена, у письмовій роботі є суттєві помилки. Знає на низькому рівні історичну

термінологію і слабо володіє понятійним апаратом, на низькому рівні орієнтується в історичній хронології, поверхово володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом на елементарному рівні. Може поверхово оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати, не надає рецензії відповідей ровесників. Знає історичну персоналістику на елементарному рівні. Відсутнє синтетичне мислення. Бере пасивну участь у групових формах робіт, не проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності. Не має системних знань з історії української культури.

26-49 — Незадовільно (FX)

ставиться, якщо у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу, відсутні уміння і навички, відповідь не змістовна, у письмовій роботі є суттєві помилки. Практично не знає історичну термінологію, незадовільно орієнтується в історичній хронології, не володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація, самооцінка і оцінка інших. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей. У групових формах роботи тільки присутній (я) без особистої відповідальності, стратегії; не завжди дотримується етики професійної взаємодії..

1-25 — Незадовільно (F)

ставиться, якщо у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу, відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; відповідь нерелевантна, письмова робота має критичну кількість помилок. Використовує із значними помилками одне джерело, плутається у історичній термінології, незадовільно орієнтується в історичній хронології, не володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не робить висновків. Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація, самооцінка і оцінка інших. Не знає історичну персоналістику. У груповій роботі лише присутній, не бере участі у дискусіях.

Шкала оцінювання індивідуального завдання (100-бальна система)

Критерії оцінювання індивідуального завдання у вигляді історичного проєкту

90-100 балів (Відмінно, А)

Проєкт є глибоко дослідженим, має чітку структуру та логічну побудову. Використано широкий спектр історичних джерел та наукової літератури, які ретельно проаналізовані. Висновки ґрунтовні, аргументовані та

відображають самостійне критичне мислення. Оригінальність роботи висока, включені авторські узагальнення, зіставлення історичних фактів, створення причинно-наслідкових зв'язків. Оформлення повністю відповідає вимогам академічної доброчесності, проєкт містить якісний візуальний супровід (карти, діаграми, фото, ілюстрації). Презентація матеріалу структурована, впевнена, з глибоким володінням темою та вмінням відповідати на запитання.

80-89 балів (Дуже добре, B)

Проєкт добре структурований, має належну логіку викладу та відповідний рівень глибини дослідження. Використано достатньо джерел, зокрема наукової літератури та архівних матеріалів, однак їх аналіз не завжди є повним або критичним. Висновки аргументовані, але можуть мати певні недопрацювання або узагальнення. Оригінальність роботи достатня, автор проявляє ініціативу у трактуванні історичних подій. Оформлення проєкту відповідає вимогам, проте можливі незначні недоліки у візуалізації або структурі. Презентація впевнена, хоча можуть бути дрібні помилки у викладі матеріалу чи відповідях на запитання.

70-79 балів (Добре, C)

Проєкт загалом відповідає вимогам, але має певні недоліки в аналізі та структурі. Джерельна база достатня, однак їх критичне опрацювання обмежене. Висновки містять правильні спостереження, але є недостатньо глибокими. Автор використовує історичні факти та поняття, проте вони не завжди систематизовані або логічно пов'язані. Візуальне оформлення потребує покращення: можуть бути відсутні важливі елементи (карти, ілюстрації, таблиці) або оформлення не відповідає академічним стандартам. Презентація проєкту має певні недоліки, можливі труднощі у відповідях на запитання.

60-69 балів (Задовільно, D)

Проєкт має суттєві прогалини у змістовній частині та джерельній базі. Використані матеріали можуть бути застарілими або недостатньо надійними. Висновки поверхневі, подекуди суперечливі або не мають достатньої аргументації. Структура проєкту нечітка, можливі логічні порушення у викладі матеріалу. Візуальна частина або відсутня, або виконана неякісно. Оформлення не повністю відповідає вимогам академічної доброчесності (можливі помилки в цитуванні, оформленні списку літератури). Презентація проєкту недостатньо впевнена, доповідач демонструє поверхове знання теми.

50-59 балів (Незадовільно, E)

Проєкт виконаний на мінімальному рівні, з великою кількістю змістовних, структурних та методологічних помилок. Джерельна база слабка або майже відсутня, аналіз історичних подій поверхневий. Висновки непереконливі, часто не відповідають поставленим завданням. Логіка викладу порушена, текст містить стилістичні та фактологічні помилки. Візуальний матеріал або взагалі не використаний, або не має зв'язку з основним змістом. Оформлення містить серйозні порушення, зокрема в академічній доброчесності (плагіат, неправильне цитування). Презентація проєкту не підготовлена, доповідач не здатний аргументовано відповідати на запитання.

26-49 балів (Незадовільно, FX)

Проєкт не відповідає базовим вимогам, відсутні необхідні джерела та аналіз. Виклад матеріалу хаотичний, структура відсутня або викладена без логічної послідовності. Висновки неаргументовані або відсутні. Текст проєкту

	<p>містить численні граматичні та стилістичні помилки. Оформлення некоректне, виявлено значний рівень плагіату. Візуальний матеріал, якщо є, не має жодного аналітичного значення. Презентація проекту незадовільна, доповідач не орієнтується у темі, не може відповісти навіть на базові запитання.</p> <p>1-25 балів (Незадовільно, F)</p> <p>Проект повністю не відповідає вимогам, є формальним, або містить критичні помилки у змісті. Використані матеріали нерелевантні або відсутні. Відсутній аналіз історичних подій, висновки або не зроблені, або не мають жодного зв'язку з темою. Структура повністю відсутня або хаотична. Оформлення ігнорує академічні стандарти, значна частина роботи є плагіатом. Візуальний матеріал відсутній або взятий з неперевірених джерел без пояснень. Презентація не підготовлена, студент не може розкрити навіть основні аспекти теми.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим, в кінці лекції коротке тестування, яке додається до КСР.</p> <p>Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії, прес-конференції, захист кейсів, короткі самостійні роботи ін. При цьому враховуватимуться лише логічно обгрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.</p> <p>Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – вівторок 12.00 год. – 13.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.</p> <p>Умови допуску до підсумкового контролю: студент немає нб (або відпрацьоване), немає негативних оцінок за семінари (або відпрацьовані), немає негативних оцінок за колоквиуми (або відпрацьовані), немає негативних оцінок за індивідуальне завдання (або відпрацьовані), оцінки за перевірку самостійної роботи є достатніми, або відпрацьовані. Підсумкова оцінка як мінімум 26 балів</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p><i>форма контролю ЕКЗАМЕН</i> <i>форма задачі - письмова</i></p> <p>Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Зміст екзаменаційних завдань та критерії оцінювання встановлюються кафедрою історії України.</p>

Семестровий екзамен оцінюється від 1 до 50 балів. Зміст питань, що виносяться на екзамен, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри.

Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття та індивідуальні завдання, виконані в результаті самостійної роботи, і складає **підсумковий семестровий бал**.

Критерії оцінювання завдань на екзамені (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):

1 теоретичне завдання: 26 балів

2 теоретичне завдання: 26 балів

3 теоретичне завдання: 26 балів

5 знання хронології: 5 балів

4 знання історичних постатей, термінів: 4 бали

3 знання історичних термінів: 3 бали

1 практичне завдання (характеристика історичного джерела): 10 балів

Тепер загальна кількість балів на 100-бальній шкалі:

26 + 26 + 26 + 5 + 4 + 3 + 10 = 100 балів.

Критерії оцінювання теоретичного питання

90-100 балів (Відмінно, А) – Студент демонструє ґрунтовні та системні знання з історії України, повністю та глибоко розкриває зміст теоретичного питання. Виклад матеріалу чіткий, логічний, структурований, із дотриманням хронології та причинно-наслідкових зв'язків. Відповідь містить великий обсяг історичних фактів, даних з різних джерел (архівні матеріали, наукові публікації, мемуари, статистика), що використані доречно. Студент демонструє високий рівень аналітичного мислення: самостійно формулює аргументовані висновки, проводить порівняння та узагальнення, визначає закономірності історичних процесів. Відповідь містить критичний аналіз історичних подій, альтернативні погляди на проблеми, власну оцінку історичних фактів. Використання термінології бездоганне. Демонструє високий рівень загальних компетентностей: вміння працювати з інформацією, аналізувати джерела, будувати аргументовану позицію, формулювати висновки, використовувати міждисциплінарні зв'язки.

80-89 балів (Дуже добре, В) – Студент добре орієнтується у темі, правильно та логічно розкриває сутність подій, зокрема національно-визвольної боротьби, російської агресії на сучасному етапі, міжнародного контексту і т.п. Відповідь загалом логічно побудована, хронологічно правильна, містить аналіз подій, але може мати незначні неточності або не досить глибоке опрацювання окремих аспектів. Причинно-наслідкові зв'язки прослідковуються, але не завжди повністю розкриті. Студент використовує наукові джерела, проте їхній аналіз може бути недостатньо критичним або поверхневим. Демонструє розуміння альтернативних поглядів, але не завжди глибоко аргументує власну позицію. Термінологія використана коректно, хоча зустрічаються окремі неточності. Загальні компетентності сформовані на високому рівні: студент здатний аналізувати інформацію, формулювати висновки, узагальнювати, робити історичні паралелі.

70-79 балів (Добре, С) – Студент має загальне уявлення про період 1945 р. – до сьогодення, основні події та постаті, однак відповідь є дещо шаблонною, без глибокого аналізу. Виклад матеріалу загалом правильний, але недостатньо детальний. Виявляються окремі логічні порушення, фактичні неточності, поверхневе розкриття причинно-наслідкових зв'язків. Використання історичних джерел є обмеженим, аналіз подій базується

здебільшого на підручнику або конспекті лекцій без залучення додаткових матеріалів. Власні висновки присутні, але вони прості та не містять серйозного критичного осмислення. Можливе використання термінології без належного розуміння її змісту. Демонструє середній рівень загальних компетентностей: може працювати з інформацією, але не завжди глибоко аналізує її, аргументація слабка, проте загальне розуміння матеріалу є.

60-69 балів (Задовільно, D) – Студент демонструє лише базові знання з теми, відповідь є поверхневою, з пропусками важливих аспектів. Виклад непослідовний, окремі події не розкриті або подані фрагментарно. Причинно-наслідкові зв'язки висвітлюються лише частково, деякі аспекти залишаються незрозумілими або викладеними без пояснень. Відповідь може містити фактичні помилки, невірні дати, хибне трактування подій. Використання історичних джерел мінімальне або відсутнє, аналіз подій поверхневий. Аргументовані висновки не сформульовані або представлені слабо. Термінологія використовується з помилками або не відповідає науковим стандартам. Загальні компетентності на базовому рівні: студент може оперувати деякими фактами, але не здатний їх належно аналізувати та узагальнювати.

50-59 балів (Незадовільно, E) – Відповідь має значні недоліки, містить багато фактичних помилок або невірно розставлені акценти. Виявляється слабе розуміння основних подій, студент плутає причини та наслідки, наводить мало історичних фактів. Виклад матеріалу хаотичний, неструктурований, логічна послідовність відсутня. Аналіз подій відсутній або дуже поверхневий, студент не може пояснити значення подій, їхній вплив на подальший розвиток України. Історичні джерела не використовуються, висновки або відсутні, або є некоректними. Термінологія використовується неправильно, багато мовленнєвих помилок. Демонструє дуже низький рівень загальних компетентностей: не здатний систематизувати інформацію, робити елементарні висновки, не може відповісти на додаткові запитання викладача.

26-49 балів (Незадовільно, FX) – Відповідь вкрай слабка, містить значну кількість помилок, більшість історичних фактів представлені неправильно або відсутні. Студент не орієнтується у темі, не знає хронології, не розуміє сутності подій. Відповідь не структурована, логічні зв'язки відсутні, аналіз не здійснюється. Використання історичних джерел повністю відсутнє, відповідь фрагментарна або механічно відтворена з підручника без розуміння. Термінологія або не використовується, або застосовується невірно. Загальні компетентності майже не сформовані: студент не може працювати з історичною інформацією, аналізувати події, узагальнювати їх.

1-25 балів (Незадовільно, F) – Студент не володіє матеріалом, відповідь або відсутня, або не має змістовного наповнення. Може бути спроба відповісти, але вона не відповідає суті питання, містить грубі помилки або не має логічного зв'язку. Відсутнє будь-яке розуміння теми, причинно-наслідкових зв'язків, історичних процесів. Відповідь не структурована, історичні факти або подані хаотично, або відсутні взагалі. Жодних аргументованих суджень, власних висновків чи критичного мислення немає. Історична термінологія використовується неправильно або не використовується взагалі. Загальні компетентності не сформовані: студент не здатний відтворити навіть елементарну інформацію та не розуміє суті поставленого питання.

Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття і складає *підсумковий семестровий бал*

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: написані вчасно, студент немає негативних оцінок за письмові роботи (або відпрацьовані), немає нб (або відпрацьовані). Поточні оцінки позитивні або відпрацьовані, самотійна робота оцінена на позитивну оцінку, індивідуальне завдання виконано на достатньому рівні.

У випадку негативної оцінки на третьому талоні або не допуску до екзаменів внаслідок не виконання навчального плану студент має право на повторне вивчення курсу, яке регулюється ПОЛОЖЕННЯМ про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS. ВВЕДЕНО В ДІЮ наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 02 червня 2025 р. № 476Режим доступу: [ПЛ.03.3.1-05:2025 Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#)

[Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#) розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту» і регламентує умови навчання здобувачів вищої освіти університету за індивідуальним графіком. Режим доступу: [02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf](#)

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: ПОЛОЖЕННЯ про забезпечення академічної доброчесності у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». ВВЕДЕНО В ДІЮ наказом в. о. ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 14 березня 2025 р. № 197. Режим доступу <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2025/03/09012025-polozhennia-pro-zabezpechennia-akademichnoi-dobrochesnosti-v-ivano-frankivskomu-fakhovomu-koledzhi.pdf>

[Наказ №530 від 27.09.2022 р. “Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника”](#) <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96530-%D0%B2%D1%96%D0%B4-27.09.2022.pdf>

[Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника \(нова редакція\).](#) <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>

[Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності \(нова редакція\)](#) <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-Комісію-з-питань-етики-та-академічної-доброчесності.pdf>

[Положення про запобігання академічному плагіату \(нова редакція\)](#) <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

[Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#) <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

[Наказ 1093_ про створення комісії](#) https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/nakaz-1093_-pro-stvorennia-komisii.pdf

[Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного](#)

[університету імені Василя Стефаника](#)

[Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”](#)

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять-є обов'язковими!!! Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується документом ПОРЯДОК організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Режим доступу: [a https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf)

Неформальна освіта:

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується документом ПОЛОЖЕННЯМ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Режим доступу: [02-07.33 2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf)

8. Рекомендована література

Основна

100 років боротьби. Українська революція 1917–1921 рр. : метод.-бібліогр. матеріали / Львів. обл. універс. наук. б-ка ; упоряд.: І. Лешнівська, О. Шматько; ред. О. Букавіна ; наук. ред. І. Лешнівська. Львів, 2018. 64 с.

Баран В. К. Історія України 1945–1991 рр. Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2024. 334 с.

Бойко О., Яневський Д. 30 років незалежності України: у 2-х томах. Том 1. До 18 серпня 1991 року. К., 2021.

Бойко О. Новітня історія України, 2014–2019 рр. : навчальний посібник. Київ : Академія, 2023. 160 с.

В'ятрович В., Забілий Р., Дерев'яний І., Содоль П. УПА. Історія нескорених. 4-те вид. / Відп. ред., упоряд. В. В'ятрович. Центр досліджень визвольного руху. К.: Наш Формат, 2023. 352 с.

Велика війна 1914-1918 рр. і Україна. У 2-х книгах. Кн. 2: Мовою документів і свідчень / ред. кол.: В. А. Смолій (голова), О. П. Реєнт (відп. ред.), О. Ю.Кирієнко (відп. секр.) та ін.; Ін-т історії України НАН України. К. : ТОВ Вид-во «КЛІО», 2015. 800 с.

Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX-XX ст. К.: «Генеза», 2000. 360 с.

Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. К.: Портал, 2021. 432 с.

Дорошко М. Геноцидні війни Леніна – Сталіна – Путіна в Україні. К., 2023.

Дорошко М. Неоголошені війни Росії проти України у XX – на початку XXI ст. К., 2023.

Західно-Українська Народна Республіка 1918-1923. Енциклопедія : [у 4 т.] / Івано-Франків. облдержадмін. [та ін.] ; [редкол.: М. Кугутяк та ін.]. Івано-Франківськ : Манускрипт-Львів, 2018 - 2021.

Історія України : XIX – XXI ст. : Практикум / [Голубко В. Є., Лаврецький Р. В., Лозинський А. Ф., Нагірняк М. Я., Чура В. І.] ; за заг. ред. Р. В. Лаврецького. ЛДУ БЖД, Львів, 2014. 558 с.

Касьянов Г. В. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії. К.: Наш час, 2008. 432 с.

Кондратюк К. Новітня історія України (1945–2020 роки) : навч. посібник / Костянтин Кондратюк, Володимир Качмар. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 212 с.

Кульчицький С. В. Новітня історія України (1953-2023). Київ: Арій, 2024. 576 с.

Литвин В.М., Колесник В.Ф., Слюсаренко А.Г., Боровик М.А., Патриляк І.К. [та ін.]. Історія України. Новітня доба. К., 2012.

Новітня доба / гол. ред. Михайло Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І.

Крип'якевича. Львів, 2024. Вип. 12. 346 с.

Плохій С. Російсько-українська війна. Повернення історії. К.: Клуб сімейного дозвілля, 2023. 400 с.

Росія–Україна: зради, союзи, війни / відп. ред. М. Литвин. Львів: «Астон», 2022. 798 с.

Українське століття (1921-2021): витоки, уроки, перспективи державотворення. Нариси / Відп. ред. В. Смолій; Наук. конс. Г. Боряк; Авт. кол.: Т. Водотика, В. Головка, Ст. Кульчицький, Л. Якубова. К.: ТОВ "Видавництво "Кліо"", 2021. 560 с.

Додаткова

Україна в історії Європи XIX — початку XXI ст.: історичні нариси / За ред. С. В. Віднянського. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2020. 814 с.

Український національно-визвольний рух на Прикарпатті в XX столітті. Документи і матеріали / відп. ред. проф. М. Кугутяк. Упорядн.: М. Вітенко, Т. Галицька-Дідух, І. Гурак, О. Жерноклеєв, М. Кугутяк, А. Міщук, Г. Пославська, Т. Хомак. Т. 1. Кн. 2 (1929–1939). Івано-Франківськ : КПФ «ЛПК», 2014. 600 с.

Український національно-визвольний рух на Прикарпатті в XX столітті. Документи і матеріали / Відповідальний редактор професор Микола Кугутяк. Том. 2. Книга 1 (1939 – 1945). Івано-Франківськ: КПФ “ЛПК”, 2009. 600 с. Політична історія України XX ст. : У 6 т. / редкол. І. Ф. Курас (голова) та ін. К. : Генеза, 2002- 2003.

Політичний терор і тероризм в Україні XIX XX ст.: Історичні нариси / відп. ред. В. Смолій. К. : Наук. думка, 2002. 952 с.

Велика війна 1914-1918 рр. і Україна. У 2-х книгах. Кн.1: Історичні нариси / упорядн. О. Реєнт; ред. кол.: В. А. Смолій (голова). НАН України. Інститут історії України. К. : ТОВ Вид-во «КЛІО», 2014. 784 с.

Україна в XX столітті. 1900-2000: Зб. док. і матеріалів. К., 2000.

Політична історія України XX століття: Підручн. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Кудряченко, Г. І. Калінічева, А. А. Костира. К.: МАУП, 2006. 696 с.

Мазепа І. Україна в огні і бурі революції 1917-1921. К., 2003.

Хрестоматія з історії України [Текст] /упоряд. та авт. коментарів Уривалкін О.М. К. : КНТ, 2007.

Хома І. Історія військового формування Січових стрільців (1917–1919 роки): монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 240 с. Верига В. Визвольні змагання в Україні 1914-1923 рр. Львів: НАНУ, Ін-т українознавства ім. Івана Крип'якевича, 2005. 523 с.

Національне питання в Україні XX – поч. XXI ст.: історичні нариси / ред. рада : В. М. Литвин (голова), Г. В. Боряк, В. М. Даниленко [та ін.] ; відп. ред. В. А. Смолій ; авт. кол. : О. Г. Аркуша, В. Ф. Верстюк, С. В. Віднянський [та ін.]. К. : Ніка-Центр, 2012. 592 с.

Верстюк В. Українська Центральна Рада: Навчальний посібник. К., 1997.

Українська революція. Історичні портрети/ упоряд.: Корновенко С.В., Морозов А.Г., Реєнт О.П.]. Вінниця, 2004. Папакін Г. Павло Скоропадський: патріот, державотворень, людина. Історико-архівні нариси. К., 2003.

Українська революція. Історичні портрети/ упоряд.: Корновенко С.В., Морозов А.Г., Реєнт О.П.]. Вінниця, 2004.

Кульчицький С. Голод 1932–1933 рр. в Україні як геноцид: мовою документів, очима свідків. К.: Наш час, 2008. 239 с.

Верстюк В. Горобець Н., Толочко В. Україна і Росія в історичній ретроспективі: Нариси в 3 т. К.: Наукова думка, Т. 1: Українські проекти в Російській імперії. 2004. 504 с.

Красівський О. Галичина у першій чверті XX ст. Проблема польсько-українських стосунків. Львів: Українська академія управління при Президентові України, 2000. 416 с.

Нікольський В. М. Репресивна діяльність органів державної безпеки СРСР в Україні (кінець 1920-х — 1950-ті рр.). Історико-статистичне дослідження. Донецьк, 2003.

Павко А.І. Повчальний досвід вітчизняної історії: політичні партії і організації у громадському житті України модерної доби. К.: Плеяди, 2002. 552 с.

Західно-Українська Республіка 1918-1923 : історія / керівник автор. колективу й відповід.

редактор Олександр Карпенко. Івано-Франківськ : Сіверсія, 2001. 628 с.

Верстюк В. Горобець Н., Толочко В. Україна і Росія в історичній ретроспективі: Нариси в 3 т. К.: Наукова думка, Т. 1: Українські проекти в Російській імперії. 2004. 504 с.

Рубльов О. С., Черченко Ю. А. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції, 20–50-ті роки ХХ ст. К.: Наук. думка, 1994. 350 с.

Красівський О. Галичина у першій чверті ХХ ст. Проблема польсько-українських стосунків. Львів: Українська академія управління при Президентові України, 2000. 416 с.

Нікольський В. М. Репресивна діяльність органів державної безпеки СРСР в Україні (кінець 1920-х — 1950-ті рр.). Історико-статистичне дослідження. Донецьк, 2003.

Політична історія України ХХ ст. : У 6 т. / редкол. І. Ф. Курас (голова) та ін. К. : Генеза, 2002–2003.

Політичний терор і тероризм в Україні ХІХ ХХ ст.: Історичні нариси / відп. ред. В. Смолій. К. : Наук. думка, 2002. 952 с.

Велика війна 1914-1918 рр. і Україна. У 2-х книгах. Кн.1: Історичні нариси / упорядн. О. Реєнт; ред. кол.: В. А. Смолій (голова). НАН України. Інститут історії України. К. : ТОВ Вид-во «КЛІО», 2014. 784 с.

Кульчицький С. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919 - 1928). К., 1996.

Кульчицький С. В. УСРР в добу “воєнного комунізму” (1917-1920). К., 1994.

Реєнт О. У робітнях історичної науки. К., 1999.

Конквест Р. Жнива скорботи: Радянська колективізація і голодомор. К. 1993.

Кульчицький С. Голод 1932–1933 рр. в Україні як геноцид: мовою документів, очима свідків. К.: Наш час, 2008. 239 с.

Велика війна 1914-1918 рр. і Україна. У 2-х книгах. Кн. 2: Мовою документів і свідчень / ред. кол.: В. А. Смолій (голова), О. П. Реєнт (відп. ред.), О. Ю.Кірієнко (відп. секр.) та ін.; Ін-т історії України НАН України. К. : ТОВ Вид-во «КЛІО», 2015. 800 с.

Хома І. Історія військового формування Січових стрільців (1917–1919 роки): монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 240 с.

Верига В. Визвольні змагання в Україні 1914-1923 рр. Львів: НАНУ, Ін-т українознавства ім. Івана Крип'якевича, 2005. 523 с.

Національне питання в Україні ХХ – поч. ХХІ ст.: історичні нариси / ред. рада : В. М. Литвин (голова), Г. В. Боряк, В. М. Даниленко [та ін.] ; відп. ред. В. А. Смолій ; авт. кол. : О. Г. Аркуша, В. Ф. Верстюк, С. В. Віднянський [та ін.]. К. : Ніка-Центр, 2012. 592 с.

Верстюк В. Українська Центральна Рада: Навчальний посібник. К., 1997.

Українська революція. Історичні портрети/ упоряд.: Корновенко С.В., Морозов А.Г., Реєнт О.П.]. Вінниця, 2004.

Папакін Г. Павло Скоропадський: патріот, державотворень, людина. Історико-архівні нариси. К., 2003.

Рубльов О.С., Реєнт О.П. Українські визвольні змагання 1917–1921 рр. К., 1999.

Білокін С. Масовий терор як засіб державного управління в СРСР. К., 1999.

Касьянов Г.В. Сталінізм і українська інтелігенція 1920-1930-і рр. К.1991.

Касьянов Г.В., Даниленко В.М. Сталінізм і українська інтелігенція (1920-30-і рр.). К., 1991.

Вегеш М.М., Токар М.Ю. Карпатська Україна на шляху державотворення. До 70-річчя проголошення державної незалежності Карпатської України [Текст]: монографія. Ужгород: Закарпаття 1919-2009 років: історія, політика, культура / україномовний варіант українсько-угорського видання / під ред. М. Вегеша, Ч. Фединець; [Редколег.: Ю. Остапець, Р. Офіцинський, Л. Сорко, М. Токар, С. Черничко. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2010. 720 с.

Українська революція. Історичні портрети/ упоряд.: Корновенко С.В., Морозов А.Г., Реєнт О.П.]. Вінниця, 2004.

Верстюк В. Українська Центральна Рада: Навчальний посібник. К., 1997.

Реєнт О. Перша світова війна і Україна : монографія. К. : Генеза, 2004. 480 с.

Житков О. А. Селянське питання в Українській революції 1917–1921 рр.: історіографічне дослідження : монографія. 2-ге вид., допов. Харків : Мачулін Л. І., 2018. 600 с.

Капелюшний В. П. Незламна і нескорена: національна еліта в Українській революції 1917–1921 років: історіографічний нарис : монографія / В. П. Капелюшний, О. Ф. Коваль. Київ : Інтерсервіс, 2018. 479 с.

Пиріг Р. Я. Відносини України і Центральних держав: нетипова окупація 1918 року. Київ, 2018. 357 с. фот.

Сова А. Іван Боберський: суспільно-культурна, військово-політична та освітньо-виховна діяльність: монографія; Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України; Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського; Центр незалежних історичних студій. Львів, 2019. 512 с.

Патер Іван. Союз визволення України (1914–1918). Постаті / НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2024. 404 с.

Посівнич М. Степан Бандера. Провідник української ідеї. Київ: Наш Формат, 2023. 280 с.: іл. (Серія «Наш пантеон»)

Посівнич М. Воєнно-політична діяльність ОУН в 1929–1939 роках. Тернопіль: Крила, 2023. 368 с., іл.

Місцеве самоврядування в Україні (XX – початок XXI століття). Західні землі: монографія / відп. ред. Михайло Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2023. 676 с.

Артимишин Ю. Депортаційні акції 1940-х років у національній пам'яті українців: стан та перспективи дослідження: монографія / НАН України, Інститут українознавства імені І. Крип'якевича. Львів, 2023.

Дашкевич Я., Кук В., Бойко В., Посівнич М., Сова А. Про генерала Тараса Чупринку (Романа Шухевича). Львів, 2020. 104 с.

Українські націоналісти в боротьбі проти нацизму: збройне протистояння, спротив у німецьких тюрмах і концтаборах, діяльність на еміграції. Документи та матеріали / упоряд. і відп. ред. Михайло Романюк; НАН України Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2020. 904 с.

Артимишин П., Костюк О. «Велика Польща» та «руській мір»: Україна у суспільно-політичному дискурсі та зовнішньополітичних доктринах сусідніх держав: монографія / НАН України. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2020. 240 с.

Міжнаціональні відносини в Україні у XX – на початку XXI ст. Західні землі: монографія / відп. ред. Іван Патер, упоряд. Михайло Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2020. 698 с.

Мокрик Р. Бунт проти імперії: українські шістдесятники. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2023. 416 с.

«Дисиденти». Уклад. і передмова В. Кіпіані ; худож. І. Кипібіда. Х. : Віват, 2021. 352 с.

Киридон А., Троян С. Українська пастка для російського Левіафана. К., 2023.

Воєнно-політичні інтереси України в ієрархії суспільних пріоритетів (кінець XX – початок XXI століття): монографія / відп. ред. Ігор Соляр, упоряд.: Олег Муравський, Михайло Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2021. 324 с.

Гібридна війна: in verbo et in грах : монографія / Донецький національний університет імені Василя Стуса / під заг. ред. проф. Р.О. Додонова. Вінниця : ТОВ «НіланЛТД», 2017. 412 с.

Касьянов Г. Past continuous: Історична політика 1980-х – 2000-х. Україна та сусіди. Київ: Laurus, Антропос-Логос-Фільм, 2018. 420 с.

Данилюк Ю.З., Бажан О.Г. Опозиція в Україні (II половини 50-х – 80-х років XX століття). Київ: Рідний край, 2000. 616 с.

Боряк Д. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави. К.: Ніка-Центр, 2016.

В'ятрович В. Історія з грифом “Секретно”. Львів: Центр дослідження визвольного руху, 2011. 204 с.

Красовицький О. Хроніка війни. 2014–2022. Перші пів року повномасштабної агресії (24.02.2022 – 24.08.2022). Т.1-3.

Головченко В. Гібридна війна Росії проти України: історико-політичне дослідження. К., 2016.

Снайдер Тімоті. Українська історія, російська політика, європейське майбутнє. К.: Дух і літера, 2014.

Патриляк І. К. “Встань і борись слухай і вір...”: українське націоналістичне підпілля та повстанський рух (1939–1960 рр.): Монографія. Центр дослідження визвольного руху. Львів : Часопис, 2012. 592 с.

Український національно-визвольний рух на Прикарпатті в ХХ столітті. Документи і матеріали / Відповідальний редактор професор Микола Кугутяк. Том. 2. Книга 2 (1945 – 1946). Івано-Франківськ: КПФ “ЛПК”, 2010. 695 с.

Березніцька І., Коціра Х., Левантович О. Сила опору. Українці в радянських таборах. К., 2024.

Степико М. Т. Українська ідентичність у глобалізованому світі. Харків: Майдан. 2020. 258 с.

Ткаченко В. Росія: ідентичність агресора. Київ: ВЦ «Академія», 2016. 256 с.

Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991–2014): монографія. Чернівці: Книги – ХХІ, 2016. 552 с.

Русначенко А. М. Народ збурений: Нац.-визвол. в Україні й нац. Рухи опору в Білорусії, Литві, Латвії, Естонії у 1940–1950-х роках. К. : Унів. Вид-во “Пульсари”, 2002. 519 с.

Чорновіл В. Україна починається з тебе [вибр. ст. та матеріали; упоряд. та авт. передм. В. Деревінський] / В'ячеслав Чорновіл. Брустурів : Дискурсус, 2020. 304 с.

Антонюк Я. Протиборство спецслужб закордонних центрів ОУН із КДБ (1960-ті – початок 1990-х рр.) Український історичний журнал. 2021. Число 3. С. 114-125. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2021.03.114> (дата звернення: 27.07.2025).

Мельникова О. Особливості дисидентських комунікацій 1960 - початку 1990 рр. в Україні: монографія. К., 2020.

Особливості реалізації політики окупаційної влади в адміністративно-територіальних одиницях України 1941–1944 рр. : монографія / Ю. І. Левченко ; за наук. ред. К. П. Двірної. Київ : Видво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. 402 с.

Ільницький, В. (2016). Карпатський край ОУН в українському визвольному русі (1945–1954). Дрогобич: Посвіта. 2016. 696 с.

Гель І. Виклик системі: український визвольний рух другої половини ХХ століття / ред. та упор. І. В. Єзерська; Центр досліджень визвольного руху. Львів: Часопис, 2013. 392с.

Крупина В. Українська номенклатура у відновленні повоєнної України: соціокультурний портрет, політична роль, історичний досвід: лекція / За ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2025.

Дорошко, М. Неоголошені війни Росії проти України у ХХ – на початку ХХІ ст.: причини і наслідки. Київ : Ніка-Центр, 2018. 192 с.

Денисенко В. І. Формування та функціонування в Україні політичного режиму Віктора Януковича (2010–2014 рр.) : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 878 с.

Позняк-Хоменко, Н. Волонтери: сила небайдужих / Наталка Позняк-Хоменко ; Український інститут національної пам'яті. Тернопіль : Джура, 2020. 360 с. Режим доступу : <https://uinp.gov.ua/elektronnyvudannya/volontery-syla-nebayduzhuh> (дата звернення: 27.07.2025).

ПЕРЕЛОМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. – Кн. 2 / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 803-1526 с.; іл.

Уроки збройної агресії Росії проти України – воєнно-стратегічні аспекти : збірник матеріалів міжвідомчої науково-практичної конференції (Київ, 29 квітня 2021 р.) / за заг. ред. : П. М. Грицаця, відп. за вип. : В. В. Шевчук. Київ : Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, 2021. 296 с. Режим доступу : <https://nuou.org.ua/assets/documents/npc-zbr-agr-rs-pr-ukr-29-04-2021.pdf> (дата звернення: 27.07.2025).

Вимушені переселенці: соціально-педагогічні проблеми і досвід підтримки : монографія / Т. Ф. Алексеєнко, Л. В. Гончар, Т. Ю. Куниця, Д. Д. Бирик ; за ред. : Т. Ф. Алексеєнко ; Інститут проблеми виховання Національної академії педагогічних наук України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 240 с. Режим доступу : <https://is.gd/ZI4Oan> (дата звернення: 27.07.2025).

Усна історія російсько-української війни (2014– 2019 роки) / за ред. : В. В. Мороко ; Український інститут національної пам'яті, Запорізький національний університет, Запорізька обласна державна адміністрація, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Київ : К.І.С., 2019. Вип. 5. 432 с. Режим доступу : <https://is.gd/pGL1fK> (дата звернення: 27.07.2025).

Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 704 с. Режим доступу: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/politychnyi_protse_u_nezaleznii_ukraini.pdf (дата звернення: 27.07.2025).

Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991–2014): монографія. Чернівці: Книги – XXI, 2016. 552 с.

Бжезінський З. Велика шахівниця. Львів – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. 236 с.

Дорошко, М. Неоголошені війни Росії проти України у ХХ – на початку ХХІ ст.: причини і наслідки / Микола Дорошко. Київ : Ніка-Центр, 2018. 192 с.

Запобігання колабораційній діяльності : метод. рекомендації / О. С. Юнін, В. С. Березняк, В. В. Шаблистий, А. В. Макашов та ін.; Дніпро : ДДУВС, 2024. 72 с. Режим доступу: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/13076/1/макет_методичні%20рекомендації%20запобіг.%20колаборац.%20діяльності.pdf (дата звернення: 27.01.2024).

Денисенко В. І. Формування та функціонування в Україні політичного режиму Віктора Януковича (2010–2014 рр.) : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 878 с.

Позняк-Хоменко, Н. Волонтери: сила небайдужих / Наталка Позняк-Хоменко ; Український інститут національної пам'яті. Тернопіль : Джура, 2020. 360 с. Режим доступу : <https://uinp.gov.ua/elektronnyvydannya/volontery-syla-nebayduzhyh>

Вимушені переселенці: соціально-педагогічні проблеми і досвід підтримки : монографія / Т. Ф. Алексеєнко, Л. В. Гончар, Т. Ю. Куниця, Д. Д. Бирик ; за ред. : Т. Ф. Алексеєнко ; Інститут проблеми виховання Національної академії педагогічних наук України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 240 с. Режим доступу : <https://is.gd/ZI4Oan> (дата звернення: 20.08.2025).

Уроки збройної агресії Росії проти України – воєнно-стратегічні аспекти : збірник матеріалів міжвідомчої науково-практичної конференції (Київ, 29 квітня 2021 р.) / за заг. ред. : П. М. Грицаця, відп. за вип. : В. В. Шевчук. Київ : Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, 2021. 296 с. Режим доступу : <https://nuou.org.ua/assets/documents/npc-zbr-agr-rs-pr-ukr-29-04-2021.pdf> (дата звернення: 20.08.2025).

Вронська Т., Стяжкіна О. Мінусники: покарані простором. Київ: Темпора, 2021.

Палінчак М., Остапець Ю., Лешанич М. Особливості процесу інституціалізації політичних партій і партійної системи України в умовах демократичного транзиту: монографія / М. Палінчак, Ю. Остапець, М. Лешанич. Ужгород: Поліграфцентр “Ліра”, 2021. 240 с. Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/34996> (дата звернення: 20.08.2025).

Усна історія російсько-української війни (2014– 2019 роки) / за ред. : В. В. Мороко ; Український інститут національної пам'яті, Запорізький національний університет, Запорізька обласна державна адміністрація, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Київ : К.І.С., 2019. Вип. 5. 432 с. Режим доступу : <https://is.gd/pGL1fK> (дата звернення: 20.08.2025).

Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 704 с. Режим доступу: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/politychnyi_protse_u_nezaleznii_ukraini.pdf (дата звернення: 20.08.2025).

Палінчак М., Остапець Ю., Лешанич М. Особливості процесу інституціалізації політичних партій і партійної системи України в умовах демократичного транзиту: монографія / М. Палінчак, Ю. Остапець, М. Лешанич. Ужгород: Поліграфцентр “Ліра”, 2021. 240 с. Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/34996>

Міжнародна підтримка України в період російсько-української війни: монографія / відп. ред.

Ігор Соляр; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2024. 354 с. Міжнародна підтримка України в період російсько-української війни: монографія / відп. ред. Ігор Соляр; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2024. 354 с. Цивільно-військове співробітництво на території Донецької та Луганської областей: моделі, тенденції, перспективи: колективна монографія; [відп. ред. І. Г. Патер, упоряд. О. І. Муравський]. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2018. 498 с. Випробування вогнем. Війна за Незалежність України на цивілізаційній мапі історії та глобальної сучасності / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, С. Блащук, О. Ясь. Київ : ТОВ "Видавництво "Кліо"", 2025. 752 с.

Якубова Л. "Русский вопрос": стратегія деполітизації як передумова повоєнного відновлення України: аналітична записка / За ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2025. 126 с.

Гуцало Л. В. Перша світова війна і Україна у сучасній українській історіографії. *Інтермарум: історія, політика, культура*. 2017. № 4. С. 119-131. Режим доступу: <http://intermarum.zu.edu.ua/article/view/134950/131738> (дата звернення: 21.05.2024)

Ореховський В. О. Діяльність Товариства Червоного хреста в Україні в роки Першої Світової війни *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Історія, економіка, філософія*. № 28 (2023). Режим доступу: <http://visnyk-history.knlu.edu.ua/article/view/280706> (дата звернення: 21.05.2024)

Пиріг Р. Я. Українська гетьманська держава 1918 року. Історичні нариси. Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-02-6005-4/978-966-02-6005-4.pdf> (дата звернення: 21.05.2024)

Папакін Г. Павло Скоропадський: життя крізь власні его-джерела (листи, щоденники, мемуари). *Архіви України*. 2023. Режим доступу: <https://au.archives.gov.ua/index.php/au/article/view/196>(дата звернення: 21.05.2024)

Карпати, 2009.

Галицька-Дідух Т.В. *Дипломатична боротьба навколо проблеми українського представництва на мирній конференції в Ризі (вересень 1920 - березень 1921 рр.)*. Український історичний журнал. 2001. №6. С. 100-109.

Дем'янюк О. Сучасні дослідження подій доби Української Центральної ради на території Волинської губернії. *Літопис Волині*. 2019. №20. С.46-52. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2020.20.07>(дата звернення: 21.05.2024)

Кушко І. Директорія в системі державного управління УНР у перші місяці своєї роботи (листопад 1918 р. – січень 1919 р.). *Збірник наукових праць SCIENTIA*. 2021. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/article/view/12816> (дата звернення: 21.06.2024)

Яблонський, В. Формування та трансформація політичного режиму Директорії УНР наприкінці 1918 – 1919 рр. *Київські історичні студії*. 2023. №16. С.73–83. Режим доступу: <https://doi.org/10.28925/2524-0757.2023.18>(дата звернення: 01.05.2024)

Галицька-Дідух Т. Галицьке представництво на Ризькій мирній конференції. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. Вип.140. Ч. 3. Історичні науки. К. : «Видавництво «Гілея», 2018. С. 110–118.

Галицька-Дідух Т. Маріонеткові радянські республіки у політиці більшовицького уряду Росії періоду Української національно-демократичної революції (1917–1921 рр.) // *Гілея: науковий вісник*. К. : «Видавництво «Гілея», 2019. Вип. 150. Ч. 1. Історичні науки. С. 27–37

Савченко В. А. Анархістський рух в Україні в 1903–1929 рр.: організаційні форми, комунікації і механізми функціонування. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук за спеціальністю 07.00.01 «Історія України» (032 – Історія та археологія). Інститут історії України НАН України, Київ, 2017. Режим доступу: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/Dysertatsiya-Savchenka-V.A..pdf>

Верменич Я. «Радянська» чи «націоналізація»: ще раз про сутність політики коренізації 1920 – початку 1930-х рр. *Український історичний журнал*. 2022. №3. С.158-172 Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/187212/14-Vermenych.pdf?sequence=1> (дата

звернення: 11.05.2024)

Перший Зимовий похід Армії УНР. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського : [офіц. портал]. Київ, 2019. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/5048>

Срібняк І. В. Організація репатріації полонених українців з Австро-Угорщини у 1918 р. (джерела до історії української військової дипломатії). Пам'ятки: археогр. щорічник / Укр. НДІ арх. справи та документознавства. Київ, 2019. Т. 10. С. 58–61.

Руккас А. О. Українське військо доби визвольних змагань 1917–1921 рр. Східноєвропейський історичний вісник / Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка [та ін.]. Дрогобиц, 2018. Вип. 7. С. 104–110.

Українська держава (квітень – грудень 1918 року) : зб. док. і матер. : у 2-х т., 3-х ч. / НАН України, Ін-т історії, Центр. держ. архів вищ. органів влади і управління ; упоряд.: Р. Пиріг (кер.) та ін. Київ : Темпора, 2015. Т. 2. Ч. 3. XX, 412 с.

Срібняк І. В. Організація репатріації полонених українців з Австро-Угорщини у 1918 р. (джерела до історії української військової дипломатії). Пам'ятки: археогр. щорічник / Укр. НДІ арх. справи та документознавства. Київ, 2019. Т. 10. С. 58–61.

Pop, M. (2015). Ac tivitatea organizației Partidului Național Țărănesc din județul Hunedoara în perioada 1928–1938. Sargetia. Acta Musei Devensis, 6, 319–333 .

Mace J. Communism and the Dilemmas of National liberation: National Communism in Soviet Ukraine. 1918–1933. Cambridge–Massachusetts, 1983. 334 p.

“Roter Holocaust”? Kritik der Schwarzbuch des Kommunismus / Hrsg. Jens Mecklenburg, Wolfgang Wippermann. Hamburg, 1998. 294 s.

Contextualizing the Holodomor: the impact of thirty years of Ukrainian famine studies / ed. Andriy Makuch and Frank Sysyn. Canadian Institute of Ukrainian Studies, 2015. 126 p.

Вронська Т.В. Упокоєння страхом: сімейне заручництво у каральній політиці радянської влади (1917–1953 рр.) : наукове видання. Київ : Темпора, 2013. 624 с.

Radziwinowicz, W., 2017. «Operacja polska» NKWD – najbardziej krwawy akt Wielkiej Czystki w 1937 roku. «Gazeta Wyborcza». 21.08.2017. [Online]. Режим доступу: <https://wyborcza.pl/alehistoria/7,121681,22241135,operacja-polska-nkwd-najbardziej-krwawy-akt-wielkiej.html?disableRedirects=true> (дата звернення: 21.05.2024)

Kupczak, J.-M., 1994. Polacy na Ukrainie w latach 1921 – 1939, Wrocław, Wydawn. Uniwersytetu Wrocławskiego, 135 s.

Лазуренко В. Селянське зерновиробництво в УСРР у другій половині 1920-х рр.: проблема державного диктату. Український історичний журнал. 2022. Число 5.

Бондаренко П. С. Жіночий досвід сталінських репресій 1930-х рр. (на матеріалах УРСР) : дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.02 / Маріупольський державний університет. Маріуполь, 2021. 284 с.

Автушенко І., Стоян Т. Репресії проти військовослужбовців в УСРР–УРСР у 1920–1930-х рр.: особливості та наслідки Режим доступу: <https://doi.org/10.15407/http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/184589/05-Avtushenko.pdf?sequence=1>

Петренко, Н. М. (2023). Причини та принципи впровадження обов'язкової освіти дорослих в Україні у 20-х роках ХХ століття. Сумська старовина, (LXII).Режим доступу: <https://starovyna.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/2-Petrenko.pdf> (дата звернення: 21.05.2024)

Лапченко, А. (2021). Правовий статус жінки-селянки в 1920–1930-ті роки в УСРР. Літопис Волині, (24), 108-112. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2021.24.18> (дата звернення: 11.03.2024).

Омельченко І. Формування та діяльність організаційно-мобілізаційних референтур запілля УПА на Волині та Поліссі (1943–1944 рр.) Військово-науковий вісник. 2018. №29. Режим доступу: <http://vnn.asv.gov.ua/article/view/156382> (дата звернення: 11.03.2024).

Ковальчук В. Організаційні референтури ОУН(б) і запілля УПА у світлі джерел (Волинь і Полісся, 1943–1944 рр.). Український визвольний рух: наук. зб. Львів, 2006. Збірник 6. С. 95-109.

Кравець, Д. Радянська Західної України (1939–1941) у громадській думці українців у США.

Сторінки історії. 2022. №54. Режим доступу: <https://doi.org/10.20535/2307-5244.54.2022.264586> (дата звернення: 11.03.2024).

Галицька-Дідух Т.В. Радянська пропагандистсько-агітаційна діяльність у Східній Галичині в 1920-х рр. Галичина. Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. 2023. Ч. 36. С. 70–84.

Пиріг Р. Гетьманат Павла Скоропадського: комплекс малоросійства правлячої еліти. Український історичний журнал. 2023. Число 4. С. 59. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_4_5 (дата звернення: 11.03.2024).

Турченко Ф.Г. П.Скоропадський і М.Міхновський 1918 р.: дві моделі державного будівництва. Український історичний журнал. 2008. № 4. С. 48-59. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/journal_2008_4_48 (дата звернення: 11.03.2024).

Вронська Т. "Іноземцям — заборонено": просторові обмеження перебування в радянській Україні (1919—1959 рр.) Український історичний журнал. 2024. Число 3. С. 112-132. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.03.112> (дата звернення: 27.01.2024).
доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_5_8

Кузіна К. Глузуючи з ВНК—ОДПУ—НКВС: радянські органи держбезпеки в анекдотах (1920—1930-ті рр.) Український історичний журнал. 2023. Число 5. С. 151. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_5_11 (дата звернення: 11.03.2024).

Вронська Т. "Іноземцям — заборонено": просторові обмеження перебування в радянській Україні (1919—1959 рр.) Український історичний журнал. 2024. Число 3. С. 112-132. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.03.112> (дата звернення: 27.01.2024).

Ореховський В. О. Діяльність Товариства Червоного хреста в Україні в роки Першої Світової війни. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Історія, економіка, філософія. № 28 (2023). Режим доступу: <http://visnyk-history.knlu.edu.ua/article/view/280706> (дата звернення: 27.01.2024).

Папакін Г. Павло Скоропадський: життя крізь власні его-джерела (листи, щоденники, мемуари). Архіви України. 2023. Режим доступу: <https://au.archives.gov.ua/index.php/au/article/view/196> (дата звернення: 27.01.2024).

Верменич Я. «Радянїзація» чи «націоналізація»: ще раз про сутність політики коренізації 1920 – початку 1930-х рр. Український історичний журнал. 2022. №3. С.158-172 Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/187212/14-Vermenych.pdf?sequence=1> (дата звернення: 27.01.2024).

100 років боротьби. Українська революція 1917–1921 рр. : метод.-бібліогр. матеріали / Львів. обл. універс. наук. б-ка ; упоряд.: І. Лешнівська, О. Шматько; ред. О. Букавіна ; наук. ред. І. Лешнівська. Львів, 2018. 64 с.

Слободянюк М. Українські й російські наративи історії ОУН та УПА. Український історичний журнал. 2023. Число 6. С. 235. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_6_14 (дата звернення: 27.01.2024).

Kurczak, J.-M., 1994. Polacy na Ukrainie w latach 1921 – 1939, Wrocław, Wydawn. Uniwersytetu Wrocławskiego, 135 s.

Сич О. Український націоналізм: традиція і модерн : (вибр. ст., лекції, інтерв'ю, рецензії) Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. 222 с.

Сич О. Соціально-консервативний націоналізм: теорія і політика. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. 543 с.

Нарис історії Українських січових стрільців [Текст] : 110-річчю відзначення року легіону УСС на Прикарпатті присвячується / М. Лазарович ; упоряд. серії І. Монолатій. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2024. 158 с.

Кудлай О. Державний контроль Української Народної Республіки: структура, завдання, головні напрями діяльності (1917—1918 рр.) Український історичний журнал. 2025. Число 3. С. 43. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2025_3_5 (дата звернення: 12.08.2025)

Монолатій І. С. Станіславів – тимчасова столиця Західно-Української Народної Республік. Прикарпатський вісник НТШ. Думка. 2018. № 5. С. 9-28. Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pvntsh_2018_5_3. (дата звернення: 12.05.2024)

Давидюк Р. Страта "в особли вому порядку" колишніх унерівців: розстрільний список 1940 р. Український історичний журнал. 2023. Число 1. С. 121-142. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2023.01.121> (дата звернення: 12.05.2024)

Катинська трагедія: український вимір. Спільний проєкт Польського Інституту у Києві та «Українського тижня». Режим доступу: <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/science/totalitarizm/doslid/katyn.pdf> (дата звернення: 12.05.2024)

Великочий В. Українська історіографія про значення і наслідки акту злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 року. Історія, філософія, релігієзнавство. 2008. № 1. С. 43-49.

Великочий В. Державно-політична система ЗУНР : реалії національного державотворення й історичне значення. Професійна освіта управлінських кадрів: проблеми, дослідження, досвід : зб. наукових статей / відп. за вип. Бойчук Л.В. Івано-Франківськ, 2017. С. 5-18.

Шандра В. Відмова від військової служби в російській армії в роки Першої світової війни як антивоєнний соціальний протест. Український історичний журнал. 2024. Число 6. С. 113-127. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.06.113> (дата звернення: 17.07.2024).

Кульчицький С. Кремлівські інструменти зросійщення радянської України під час формування тоталітарного ладу. Український історичний журнал. 2024. Число 6. С. 149-169. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.06.149> (дата звернення: 17.07.2024).

Тинченко Я. Репресії в УРСР 1937—1938 рр. проти колишніх учасників антибільшовицької боротьби. Український історичний журнал. - 2025. - Число 4. - С. 79. - Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2025_4_6 (дата звернення: 17.08.2025).

Кузіна К. Арешти дружин співробітників НКВС під час Великого терору та їх реабілітація в 1950-х рр. Український історичний журнал. 2025. Число 5. С. 98. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2025_5_7 (дата звернення: 17.08.2025).

Кульчицький С. Держава-суспільство як фундамент більшовицької системи влади і власності. Український історичний журнал. 2024. № 2. С. 132-141. Режим доступу: http://uhj.history.org.ua/cgi-bin/uhj/jrn.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=uhj&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=UIJ_2024_2_9 (дата звернення: 21.01.2025)

Верстюк В. Гетьман П. Скоропадський і гетьманська держава в польській історіографії. Український історичний журнал. 2024. Число 3. С. 160-186. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.03.160> (дата звернення: 21.01.2025)

Колесник В. Під кутом національно-політичного виміру: Державна дума в публіцистиці українських громадсько-політичних діячів (1906-1917 рр.) Український історичний журнал. 2024. Число 5. С. 62-77. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.05.062> (дата звернення: 17.07.2024).

Дзьобак В. Жінки в ідеології та практиці ОУН (1929—1941 рр.): від "невидимості" до мобілізації. Український історичний журнал. 2025. Число 5. С. 58. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2025_5_5 (дата звернення: 17.08.2025).

Антонюк Я. Служба безпеки ОУН(б) крізь призму трансформацій історичної пам'яті. Український історичний журнал. 2025. Число 3. С. 162. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2025_3_11 (дата звернення: 17.08.2025).

Антонюк Я., Трофимович В. Судово-дисциплінарна практика українських націоналістичних організацій (1920—1980-ті рр.) Український історичний журнал. 2023. Число 4. С. 209. http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?I21DBN=EJRN&P21DBN=EJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=IDP=&2_S21STR=UIJ_2023_4_12 (дата звернення: 17.08.2025).

Секо Я. Боротьба українських політв'язнів у таборах в другій половині 1960-х – середині 1980-х рр. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: історія / за заг. ред. проф. І. С. Зуляка. У 2 ч. Тернопіль: Вид-во

ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. Вип. 2. Ч. 1. С. 98–105.

Галицька-Дідух Т. Інформаційно-пропагандистська політика радянської влади в західних областях УРСР 1944–1947 рр. (на прикладі Станіславської області // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. К. : «Видавництво «Гілея», 2017. Вип. 126 (11). С. 57–62.

Галицька-Дідух Т. Дисидентський рух на Прикарпатті наприкінці 50-х – середині 80-х рр. ХХ ст. [Текст]. Історія України. 2012. № 9/10 (березень). С. 13–17.

Горбачевський, Т. С. Мережа волонтерських організацій допомоги АТО (2014–2017 роки). Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Гуманітарні науки. 2019. Вип. 16. С. 124–131. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN /Vlca_Gum_2019_16_16 (дата звернення: 20.08.2025).

Вронська Т. Цивільне населення радянської України в полі зору військових трибуналів: регламентація каральних практик (1918–1959 рр.) Український історичний журнал. 2021. Число 2. С. 112-128. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2021.02.112>(дата звернення: 20.08.2025).

Гребенюк М. В. Історична періодизація антитерористичної операції на сході України (14 квітня 2014 – 30 квітня 2018 рр.). Український історичний журнал. 2020. № 4. С. 176–191. Режим доступу : <https://is.gd/kKuDLH> (дата звернення: 20.08.2025).

Березовенко, А. Російсько-українська війна в українському політичному дискурсі. Політичні дослідження. 2021. № 2. С. 97–110. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua /UJRN/Politst_2021_2_7 (дата звернення: 20.08.2025).

The Accommodation of Regional and Ethno-cultural Diversity in Ukraine» під редакцією Aadne Aasland та Sabine Kropp. Режим доступу: <https://www.ideopol.org/wp-content/uploads/2023/04/3.-Fedorenko-Umland.pdf> (дата звернення: 20.08.2025).

Сич О. Революція гідності : контекст перманентного революційного процесу та періодизація. Гілея. 2018. № 8. С. 359–364.

Nazarchuk, O., Halytska-Didukh, T., Horielov, V., Krasnodemska, I., Babichev, O. Fundamental principles for the formation of the newest historical policy in the context of the escalation of the Russian-Ukrainian war. Amazonia Investiga. 2023. 12 (66), 198-205.

Галицька-Дідух Т. В. Діти під час війни: психологічні дослідження та програми реабілітації після війни в Україні (історична ретроспектива 2014 р. – дотепер). Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 67. Том 1. С. 60–65.

Грицюк В., Лисенко О. Війна Російської Федерації проти України: воєнний, міжнародно-правовий, геополітичний та економічний виміри. Український історичний журнал. 2023. Число 2. С. 5. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_2_2 (дата звернення: 20.08.2025).

Ільницький В. та н. Російська пропаганда як елемент підготовки до збройної агресії проти України / В. Ільницький, В. Старка, М. Галів. Український історичний журнал. 2022. Число 5. С. 43-55.

Російська пропаганда як елемент підготовки до збройної агресії проти України / В. Ільницький, В. Старка, М. Галів. Український історичний журнал. 2022. Число 5. С. 43-55. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/188120> (дата звернення: 20.08.2025).

Коваль М. Стратегічний характер Київської оборонної операції (24 лютого — 2 квітня 2022 р.) / М. Коваль, П. Щипанський, В. Кидонь, В. Грицюк. Український історичний журнал. 2023. Число 3. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Koval_Mykhailo/Stratehichniy_kharakter_Kyivskoi_oboronnoi_operatsii_24_liutoho__2_kvitnia_2022_r/ (дата звернення: 20.08.2025).

Ясь О. Росія як Мордор: фентезійні альянзи у сучасних воєнних наративах. Український історичний журнал. 2023. Число 5. С. 5. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_5_2 (дата звернення: 20.08.2025).

Бондарчук П. Відродження Української автокефальної православної церкви (1989-1991 рр.).

Український історичний журнал. 2024. Число 5. С. 121-135. <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/uhj/article/view/10727> (дата звернення: 07.01.2024).

Головко В. Взаємовідносини державної влади та великого капіталу в Україні (від початку 1990-х до 2013 р.) Український історичний журнал. 2024. Число 5. С. 136-155. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.05.136>(дата звернення: 27.01.2024).

Гаврилюк Х. Азовсталь: історія оборони. Свідчення учасників подій, їхніх рідних та очевидців. URL: <https://suspilne.media/azovstal-story-of-defense/> (дата звернення: 27.01.2024).

Горбачевський, Т. С. Мережа волонтерських організацій допомоги АТО (2014–2017 роки). Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Гуманітарні науки. 2019. Вип. 16. С. 124–131. –Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_Gum_2019_16_16 (дата звернення: 20.08.2025).

Гребенюк, М. В. Історична періодизація антитерористичної операції на сході України (14 квітня 2014 – 30 квітня 2018 рр.). Український історичний журнал. 2020. № 4. С. 176–191. Режим доступу : <https://is.gd/kKuDLH> (дата звернення: 20.08.2025).

Березовенко, А. Російсько-українська війна в українському політичному дискурсі. Політичні дослідження. 2021. № 2. С. 97–110. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Politst_2021_2_7 (дата звернення: 20.08.2025).

The Accommodation of Regional and Ethno-cultural Diversity in Ukraine» під редакцією Aadne Aasland та Sabine Kropp. Режим доступу: <https://www.ideopol.org/wp-content/uploads/2023/04/3.-Fedorenko-Umland.pdf> (дата звернення: 20.08.2025).

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 1 січня 2023 р. URL: <https://mva.gov.ua/ua/news/v-ukrayini-nabuv-chinnosti-zakon-pro-osnovni-zasadi-derzhavn> (дата звернення: 20.08.2025).

Виклики національній політиці пам'яті в часи «гібридної війни». Аналітична записка. (2015). URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/vikliki-nacionalniy-politici-pamyati-vchasi-gibridnoi-viyni>. (дата звернення: 20.08.2025).

Kubicek P. Dancing with the devil: explaining the European Union's engagement with Ukraine under Viktor Yanukovich. *Journal Of Contemporary European Studies*. 2017. Vol. 25, Issue 2. P. 143–162.

Сич О. Революція гідності : контекст перманентного революційного процесу та періодизація. Гілея. 2018. № 8. С. 359–364.

Nazarchuk, O., Halytska-Didukh, T., Horielov, V., Krasnodemska, I., Babichev, O. Fundamental principles for the formation of the newest historical policy in the context of the escalation of the Russian-Ukrainian war. *Amazonia Investiga*. 2023. 12 (66), 198-205.

Галицька-Дідух Т. В. Діти під час війни: психологічні дослідження та програми реабілітації після війни в Україні (історична ретроспектива 2014 р. – дотепер). Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 67. Том 1. С. 60–65.

Каліщук О. Українсько-польські взаємини в роки Другої світової війни: інтерпретації минулого в умовах зміни геополітичних реалій. Український історичний журнал. 2023. Число 4. С. 98. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_4_7 (дата звернення: 20.08.2025).

Бенчук В. Урегулювання збройного конфлікту на сході України крізь призму масової свідомості донеччан на підконтрольній території (2014–2021 рр. Український історичний журнал. 2022. Число 4. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/187256/08-Benchuk.pdf?sequence=1> (дата звернення: 20.08.2025).

Грицюк В., Лисенко О. Війна Російської Федерації проти України: військовий, міжнародно-правовий, геополітичний та економічний виміри. Український історичний журнал. 2023. Число 2. С. 5. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_2_2 (дата звернення: 20.08.2025).

Ільницький В. та н. Російська пропаганда як елемент підготовки до збройної агресії проти України / В. Ільницький, В. Старка, М. Галів. Український історичний журнал. 2022. Число 5. С. 43-55. Російська пропаганда як елемент підготовки до збройної агресії проти України.

Український історичний журнал. 2022. Число 5. С. 43-55. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/188120> (дата звернення: 20.08.2025).

Коваль М. Стратегічний характер Київської оборонної операції (24 лютого — 2 квітня 2022 р.) / М. Коваль, П. Щипанський, В. Кидонь, В. Грицюк. Український історичний журнал. 2023. Число 3. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Koval_Mykhailo/Stratehichniy_kharakter_Kyivskoi_oboronnoi_operatsii_24_liutoho__2_kvitnia_2022_r/ (дата звернення: 20.08.2025).

Харук А. Слобожанська наступальна операція: передумови і перший етап (6—12 вересня 2022 р.) Український історичний журнал. 2023. Число 1. С. 5. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_1_2 (дата звернення: 20.08.2025).

Харук А. Харківська оборонна операція (24 лютого — 14 травня 2022 р.). Український історичний журнал. 2023. Число 5. С. 23. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_5_3 (дата звернення: 20.08.2025).

Ясь О. Росія як Мордор: фентезійні алюзії у сучасних військових нарративах. Український історичний журнал. 2023. Число 5. С. 5. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_5_2 (дата звернення: 20.08.2025).

Яблонський В. Взаємини екзильних українського та польського урядів у реаліях ЯлтинськоПотсдамської системи міжнародних відносин наприкінці 1940 — на початку 1990-х рр. Український історичний журнал. 2024. Число 4. С. 140-156. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.04.140> (дата звернення: 27.01.2024).

Бондарчук П. Відродження Української автокефальної православної церкви (1989-1991 рр.). Український історичний журнал. 2024. Число 5. С. 121-135. <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/uhj/article/view/10727> (дата звернення: 07.01.2024).

Головко В. Взаємовідносини державної влади та великого капіталу в Україні (від початку 1990-х до 2013 р.) Український історичний журнал. 2024. Число 5. С. 136-155. doi: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.05.136> (дата звернення: 27.01.2024).

Ананьїн О. Дії Державної прикордонної служби України проти військ РФ у Криму на початку російської агресії 2014 р. Український історичний журнал. 2024. Число 3. С. 29. - Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2024_3_3 (дата звернення: 27.01.2024).

Конопка V. Countermeasures of the Defence Forces of Ukraine against Means of Air Attack of the Russian Federation (February 24, 2022 — February 28, 2023) Український історичний журнал. 2024. Число 3. С. 5. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2024_3_2 (дата звернення: 21.12.2023).

Запобігання колабораційній діяльності : метод. рекомендації / О. С. Юнін, В. С. Березняк, В. В. Шаблистий, А. В. Макашов та ін.; Дніпро : ДДУВС, 2024. 72 с. Режим доступу: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/13076/1/макет_методичні%20рекомендації%20запобіг.%20колаборац.%20діяльності.pdf (дата звернення: 27.01.2024).

КАТОРКІН Р. ДЕТЕРМІНАНТИ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2024. № 1. С.44-51. Режим доступу: <https://visnik.dduvs.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/192/171> (дата звернення: 27.01.2024).

Гаврилюк Х. Азовсталь: історія оборони. Свідчення учасників подій, їхніх рідних та очевидців. URL: <https://suspilne.media/azovstal-story-of-defense/> (дата звернення: 27.01.2024).

Коваль М. Іноземні добровольці у складі Сил оборони України (від 2014 р.) / М. Коваль, С. Сегеда, Ю. Стасюк. Український історичний журнал. 2025. Число 4. С. 43. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2025_4_4 (дата звернення: 20.08.2025).

Харук А. Дві битви за Лиман (23 травня — 2 жовтня 2022 р.) Український історичний журнал. 2025. Число 3. С. 5. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2025_3_2 (дата звернення: 20.08.2025).

Викладач Галицька-Дідух Т.В., доцент кафедри історії України і методики викладання історії